

Great Barrier Reef: Röntgen- en Afbeeldingskaarten

Leerkrachtengids

Het Great Barrier Reef is het grootste koraalrifstelsel ter wereld. Het is in duizenden jaren opgebouwd door piepkleine zeedieren die koraalpoliepen worden genoemd. Deze poliepen maken harde kalkskeletjes die zich laag voor laag opstapelen en zo de structuur van het rif vormen. Binnen dit levende bouwwerk liggen lagunes, kleurrijke koraaltuinen, zeegrasvelden, mangrovebossen, zandvlaktes en diepe aflopende randen – elk gebied biedt leefruimte aan andere diersoorten. Het rif is dus geen enkele plek, maar een enorm netwerk van verbonden leefgebieden dat zich meer dan 2.300 kilometer uitstrekt langs de noordoostkust van Australië.

Hoewel koraalriffen groeien in warme wateren met weinig voedingsstoffen, wemelt het er van het leven. Dat komt doordat energie en voedingsstoffen in dit ecosysteem zeer efficiënt worden hergebruikt. Koralen leven in samenwerking met minuscule algen, zoöxanthellen genoemd, die in hun weefsel leven. De algen gebruiken zonlicht om energie te maken via fotosynthese, en die energie voedt het koraal. In ruil daarvoor krijgen de algen bescherming en voedingsstoffen. Deze symbiose vormt de basis van het hele ecosysteem en ondersteunt voedselketens waarin vissen, schildpadden, haaien en zeevogels voorkomen.

Duizenden soorten zijn afhankelijk van het rif – van plankton en felgekleurde rifvissen tot roggen, zeeschildpadden, dolfijnen en toppredatoren zoals haaien. Plantenetters zoals papegaaivissen voorkomen dat algen het rif overwoekeren. Filteraars zoals reuzenmosselen en manta's zuiveren het water. Roofdieren houden dierpopulaties in balans. Veel dieren gebruiken het rif als

kraamkamer: jonge vissen kunnen er schuilen totdat ze sterk genoeg zijn om in de open zee te overleven. Elke soort – zelfs het allerkleinste plankton – draagt bij aan het delicate evenwicht van dit ecosysteem.

Omdat het rif afhankelijk is van een nauwkeurig evenwicht tussen temperatuur, zonlicht en waterkwaliteit, is het erg gevoelig voor veranderingen. Warmer oceaanwater kan koraalverbleking veroorzaken doordat de algen het koraalweefsel verlaten. Vervuiling, overbevissing en sediment uit kustgebieden verzwakken het rif verder. Het beschermen van het Great Barrier Reef betekent daarom niet alleen het redden van één

leefgebied – het betekent het behouden van een van de rijkste mariene ecosystemen ter wereld, een natuurlijke opslagplaats voor koolstof en een “levend klaslokaal” dat ons laat zien hoe ecosystemen samenwerken en in balans blijven.

Door de afbeeldingskaarten samen met de röntgenplaten te gebruiken, kunnen kinderen de buitenkant van de dieren vergelijken met hun innerlijke bouw.

Ze kunnen de röntgenplaat over de kaart leggen om botten, vinnen, schillen en kraakbeenskeletjes te ontdekken. Vervolgens kunnen ze verbanden leggen tussen de lichaamsvorm, het skelet en de unieke aanpassingen die elk dier helpen om te zwemmen, voedsel te vinden of zichzelf te beschermen. Deze praktische en visuele aanpak wekt nieuwsgierigheid op, ondersteunt visuele leerlingen en maakt biologische begrippen tastbaar door kinderen “in het lichaam te laten kijken” zoals echte onderzoekers dat doen.

Great Barrier Reef: Röntgen- en Afbeeldingskaarten

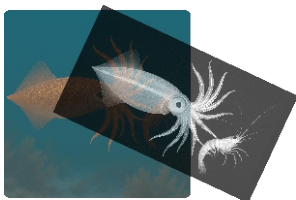
Leerkrachtengids

Witbuikzeearend
(*Haliaeetus leucogaster*)
De witbuikzeearend is een krachtige roofvogel die langs de kusten van de Indo-Pacifische regio leeft, ook bij het Great Barrier Reef. Hij jaagt op vissen, zeeslangen en

kleine zeevogels door laag over het water te vliegen en snel toe te slaan. Net als andere toppredatoren helpt hij populaties van zee-dieren in balans te houden en het ecosysteem gezond te houden. Hij eet ook aas en verwijdert zo dode dieren die ziektes kunnen verspreiden. Witbuikzeearenden hebben gezonde kustgebieden en hoge bomen nodig om in te nestelen, waardoor hun aanwezigheid een teken is van een goed functionerend leefgebied. Omdat ze hoog in de voedselketen staan, weerspiegelt hun gezondheid de algemene toestand van het rif-ecosysteem.

Jurelen / horsmakrelen (Familie Carangidae)
Jurelen zijn snelle vissen die in grote scholen door het rif trekken en jagen op kleine vissen en kreeftachtigen. Door hun snelheid en wendbaarheid zijn ze efficiënte roofdieren in het midden van de voedselketen, waardoor kleinere soorten niet te talrijk worden. Door prooipopulaties in toom te houden, dragen jurelen bij aan een stabiele en gezonde rifgemeenschap. Ze zijn ook een belangrijke voedselbron voor grotere roofdieren zoals haaien en dolfijnen. Omdat ze gevoelig reageren op veranderingen in watertemperatuur en voedselbeschikbaarheid, kunnen hun bewegingen aanwijzingen geven over veranderingen in de toestand van het rif — ze zijn waardevolle indicatoren voor ecosysteemgezondheid.

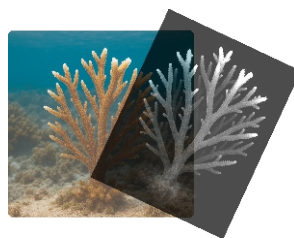
Rifkalmars / rifsquid
(*Sepioteuthis australis*)
Rifkalmars zijn slimme en snelle ongewervelde dieren die zich voortbewegen met straalaandrijving en hun huidskleur razendsnel kunnen

veranderen om te communiceren of zich te camoufleren. Ze eten kleine vissen en garnalen en worden zelf gegeten door dolfijnen, haaien en grote roofvissen — een belangrijke schakel in het midden van het voedselweb. Ze planten zich snel voort en

helpen voedingsstoffen in het ecosysteem te recyclen. Omdat ze gevoelig zijn voor waterhelderheid en temperatuur, kunnen veranderingen in hun gedrag vroege signalen zijn van stress in het rifmilieu. Door actief te jagen helpen ze de populaties van kleine rifdieren in balans te houden.

Pepermintgarnaal (Lysmata spp.)

Pepermintgarnalen zijn kleine rifkreeftjes met opvallende strepen en een nuttig “schoonmaakgedrag”. Ze verwijderen parasieten, dode huid en voedselresten van vissen, waardoor andere rifbewoners beschermd worden tegen infecties. Deze schoonmaakdienst maakt hen tot een soort natuurlijke gezondheidszorg binnen het rif. Ondanks hun kleine formaat spelen ze een belangrijke rol bij het gezond houden van vispopulaties en de waterkwaliteit. Ze zijn ook voedsel voor grotere vissen, waardoor ze bijdragen aan de energiestroom in het ecosysteem. Hun aanwezigheid bevordert biodiversiteit, omdat veel vissen graag in de buurt van schoonmaakstations leven waar deze garnalen actief zijn.

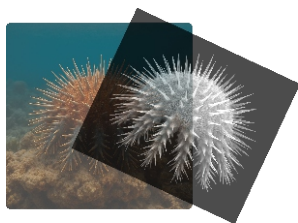
Hertshoornkoraal (Acropora spp.)

Hertshoornkoraal vormt vertakte structuren die een groot deel van de fysieke bouw van het rif vormen. De vele vertakkingen bieden

schuilplaatsen en woonruimtes voor vissen en andere rifdieren. Net als andere rif-vormende koralen leeft het in symbiose met microscopische algen die door fotosynthese energie produceren en zo het koraalgroei ondersteunen. Gezonde hertshoornkolonies stimuleren een hoge biodiversiteit door leefruimte te bieden aan jonge vissen. Ze zijn echter zeer gevoelig voor stijgende watertemperaturen en koraalverbleking. Omdat ze snel groeien maar ook snel beschadigd raken, worden hertshoornkoralen beschouwd als een belangrijke indicator voor herstel en veerkracht van het rif.

Great Barrier Reef: Röntgen- en Afbeeldingskaarten

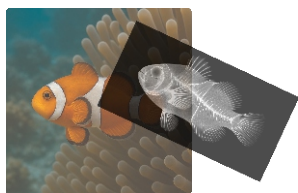
Leerkrachtengids

Doornenkroon-zeester (*Acanthaster planci*)

De doornenkroon-zeester is een grote, stekelige zeester die zich voedt met koraalpoliepen. In kleine aantallen speelt hij een natuurlijke rol in het rif door te

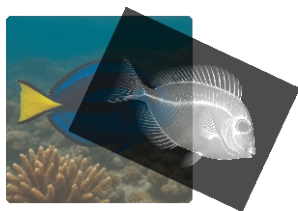
voorkomen dat één enkele koralsoort gaat overheersen. Maar wanneer de populatie te groot wordt — vaak door vervuiling of het verdwijnen van natuurlijke vijanden — kan hij grote stukken rif vernietigen. Zulke uitbraken verminderen de leefruimte voor rifvissen en vertragen de groei van koralen. Omdat deze zeester weinig natuurlijke vijanden heeft en miljoenen eieren kan produceren, kunnen populaties zeer snel toenemen. Wetenschappers houden deze soort nauwlettend in de gaten omdat zijn gedrag een grote invloed heeft op koraalbedekking en de gezondheid van het ecosysteem.

Clownvis (*Amphiprion percula*)

Clownvissen leven in een bijzondere samenwerking met zeeanemonen. Ze schuilen tussen de prikkende tentakels van de anemoon om

bescherming te krijgen tegen roofdieren. In ruil daarvoor helpen ze de anemoon schoon te houden en jagen ze vissen weg die haar kunnen beschadigen. Clownvissen eten plankton en kleine ongewervelden en zijn belangrijke consumenten in het midden van de voedselketen van het rif. Hun levenscyclus hangt af van gezonde koraalriffen, vooral van beschutte plekken waar anemonen zich kunnen hechten. Omdat ze zo herkenbaar zijn en een hechte band hebben met een andere soort, zijn clownvissen een uitstekend voorbeeld van mutualisme — een vorm van symbiose waarbij beide dieren voordeel hebben.

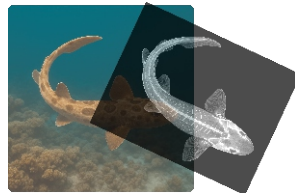

Blauwe doktersvis (*Paracanthurus hepatus*)

De blauwe doktersvis is een helder gekleurde, herbivore rifvis die het grootste deel van de dag algen van het koraal afgraast. Door algen te

verwijderen voorkomt hij dat deze het koraal verstikken en het zonlicht blokkeren, wat helpt om het rif gezond te houden. Deze vissen zijn essentieel voor het in balans houden van algengroei en koraalontwikkeling. Ze dienen zelf als voedsel voor grotere vissen, haaien en zeezoogdieren en spelen zo een belangrijke rol in de

energiestroom van het ecosysteem. Door hun graasgedrag dragen ze stil maar cruciaal bij aan het voortbestaan van koraal — daarom worden herbivore rifvissen vaak de “tuinmannen van het rif” genoemd.

Epaullettenhaai (*Hemiscyllium ocellatum*)

De epaullettenhaai is een kleine rifhaai die beroemd is om zijn vermogen om met zijn vinnen

over de zeebodem te “lopen”, vooral wanneer hij tijdens laag water vastzit in kleine poeltjes. Hij kan overleven in omstandigheden met weinig zuurstof — omstandigheden die voor de meeste vissen dodelijk zouden zijn — en kan daardoor jagen op plekken waar andere roofdieren niet kunnen komen. Epaullettenhaaien helpen de populaties van krabben, garnalen en kleine vissen onder controle te houden. Dankzij hun uitzonderlijke aanpassingsvermogen aan veranderende omstandigheden zijn ze een belangrijke soort voor het bestuderen van klimaatbestendigheid in rif-ecosystemen.

Witpuntrifhaai (*Triaenodon obesus*)

De witpuntrifhaai is een slanke, langzaam zwemmende haai die overdag rust in grotten en 's nachts jaagt. In tegenstelling tot

veel andere haaien hoeft hij niet constant te zwemmen om te ademen, want hij kan actief water over zijn kieuwen pompen. Hierdoor kan hij in nauwe en complexe rifstructuren leven. Hij jaagt op rifvissen, kreeftachtigen en octopussen en helpt zo de populaties van middelgrote soorten onder controle te houden. Als toppredator speelt de witpuntrifhaai een belangrijke rol in het behoud van evenwicht binnen het ecosysteem en is hij een indicator van een gezond rif.

Dag-octopus (*Octopus cyanea*)

De dag-octopus is een actieve jager die overdag over het rif beweegt op zoek naar krabben, garnalen en kleine vissen. Hij is een meester in camouflage en kan zijn kleur en huidstructuur in een oogwenk veranderen om op te gaan in zijn omgeving. Als roofdier helpt hij populaties van snelgroeiende ongewervelden onder controle te houden. Na het eten laat hij vaak hopen lege schelpen achter die dienen als kleine leefplaatsen voor andere dieren. Omdat hij koraalspleten gebruikt om zich te verstoppen, heeft de dag-octopus gezonde koraalstructuren nodig om te overleven.

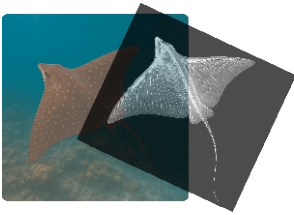
Great Barrier Reef: Röntgen- en Afbeeldingskaarten Leerkrachtengids

Zeepaardje (*Hippocampus whitei*)

Het zeepaardje is een kleine vis die rechtop zwemt en zich met zijn staart vastklampt aan zeegras en koraal om niet door stromingen meegesleurd te worden. In plaats van prooiën

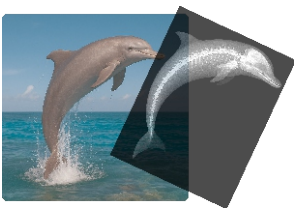
achterna te jagen, gebruikt het stealth om kleine kreeftachtigen en plankton met zijn snuit naar binnen te zuigen. Zeepaardjes zijn belangrijke kleine roofdieren die helpen de populaties van kleine ongewervelden onder controle te houden. Ze dienen ook als voedsel voor grotere vissen en zijn een indicator van gezonde zeegrasvelden en koraal-nurseriegebieden. Een van hun meest unieke eigenschappen is dat het mannetje de eieren draagt in een broedbuidel — een bijzonder voortplantingssysteem in de oceaan.

Gevlekte adelaarsrog (*Aetobatus ocellatus*)

De gevlekte adelaarsrog is een sierlijke zwemmer met brede, vleugelachtige vinnen en een lange staart. Hij eet schelpen, slakken en kreeftachtigen en

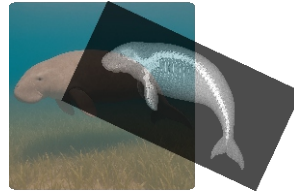
vermaalt hun harde schalen met krachtige kaken. Door in het zand te graven op zoek naar voedsel, woelt hij het sediment om en brengt begraven voedingsstoffen terug in het ecosysteem. Adelaarsroggen worden gegeten door grote haaien en verplaatsen zo energie van de zeebodem naar hogere niveaus in de voedselketen. Hun bewegingen vormen bovendien zeegrasvelden en zandige leefgebieden, wat hen niet alleen tot roofdieren maakt, maar ook tot belangrijke vormgevers van het ecosysteem.

Australische bultdolfijn (*Sousa sahulensis*)

De Australische bultdolfijn leeft in ondiepe kustwateren en jaagt vaak in groep, waarbij hij vis soms naar de kust drijft zodat deze makkelijker te vangen is. Hij eet vissen en koppotigen en

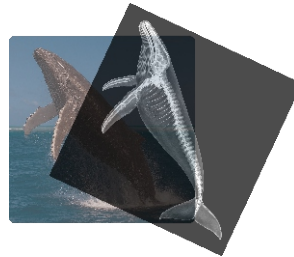
helpt zo de prooipopulaties nabij het rif te reguleren. Omdat deze dolfijnen afhankelijk zijn van schoon en beschut water, wijst hun aanwezigheid op een gezond kustmilieu. Ze zijn ook sociale dieren die aangeleerd gedrag doorgeven binnen de groep. Als toppredator in de zee helpen ze het evenwicht in kust- en rifecosystemen te behouden en verbinden ze ondiepe rifgebieden met diepere oceaanoceanen.

Dugong (*Dugong dugon*)

De dugong is een zachttaardig, langzaam zwemmend zeezoogdier dat zeegras graast, vergelijkbaar met een zeeoe. Door te eten snoeit hij oud zeegras weg en maakt hij ruimte

voor nieuw groeiend gras, waardoor zeegrasvelden gezond en productief blijven. Deze velden zijn kraamkamers voor veel rifvissen en ongewervelden, waardoor dugongs indirect de biodiversiteit ondersteunen. Ze recyclen ook voedingsstoffen door hun voeding en beweging. Omdat dugongs stabiele zeegrasgebieden nodig hebben, weerspiegelt hun gezondheid de algemene toestand van het kustmilieu. Ze worden beschouwd als een sleutelplantenetende soort in tropische rifecosystemen.

Bultrug (*Megaptera novaeangliae*)

Bij het Great Barrier Reef gebruiken bultruggen de warme wateren als geboortebied en kraamkamer voordat ze zuidwaarts trekken naar hun voedselgebieden. Hoewel ze hier niet veel eten, dragen ze toch bij

aan het ecosysteem. Tijdens het duiken en opstijgen verplaatsen ze voedingsstoffen door de waterkolom — waardoor “walvispompen” ontstaan die plankton bemesten, de basis van het mariene voedselweb. Hun migraties verbinden verre ecosystemen en transporteren voedingsstoffen over grote afstanden. Omdat ze elk jaar naar dezelfde broedgebieden terugkeren, helpen ze wetenschappers veranderingen in het milieu over langere tijd te volgen.

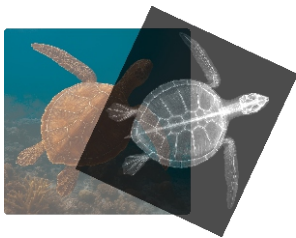
Zeekrokodil / Zoutwaterkrokodil (*Crocodylus porosus*)

De zoutwaterkrokodil is een toppredator die leeft in riviermondingen, mangroven en rivierarmen die verbonden zijn

met het rif. Hij jaagt op vissen, schildpadden en watervogels en helpt zo de populaties van grotere prooi-soorten te reguleren. Jonge krokodillen worden zelf gegeten door vogels en grote vissen, wat bijdraagt aan de energiestroom in kraamgebieden. Krokodillen verbinden ook land- en zee-ecosystemen door voedingsstoffen te verplaatsen tussen zoet en zout water. Omdat ze bovenaan de voedselketen staan, toont hun aanwezigheid aan dat de omgeving groot wild en een gezonde prooibasis kan ondersteunen.

Great Barrier Reef: Röntgen- en Afbeeldingskaarten

Leerkrachtengids

Groene zeeschildpad (Chelonia mydas)

De groene zeeschildpad is een herbivoor die zich voedt met zeegras en algen, waardoor gezonde zeegrasvelden worden behouden die dienen

als kraamkamer voor vissen en ongewervelde dieren. Door te grazen voorkomt de schildpad dat zeegras te dicht groeit, wat zorgt voor meer zonlicht en zuurstof in het water. Tijdens migraties transporteert zij ook voedingsstoffen tussen verschillende leefgebieden. Jonge schildpadden zijn een belangrijke prooi bron voor veel roofdieren en ondersteunen de vroege stadia van het voedselweb, terwijl volwassen dieren fungeren als “tuiniers” van het ecosysteem. Omdat hun overleving afhankelijk is van schoon water, stabiele voedselbronnen en veilige neststranden, worden ze gezien als een belangrijke indicator voor de gezondheid van het rif.

Vervolgactiviteiten:

Probeer deze activiteiten met je leerlingen:

1. Leg alle kaarten en röntgenbeelden op tafel. Laat leerlingen de paren bij elkaar zoeken.
2. Oceaan-kunst: Leg röntgenbeelden op een lichttafel of tegen een raam. Leg een vel papier erover en trek de dieren over. Gebruik de kaarten als referentie om details toe te voegen. Schrijf de naam van het dier achterop het papier en noteer interessante weetjes.
3. Categoriseren: Verdeel de dieren in groepen: zoogdieren, vogels, vissen; herbivoren en carnivoren.

Vergelijkende ecosysteemactiviteiten:

Onze wereld is niet netjes verdeeld in aparte vakjes. Bekijk hoe ecosystemen met elkaar verbonden zijn. Vergelijk bijvoorbeeld dieren uit het Noordpoolgebied met dieren van het Great Barrier Reef.

Laat leerlingen een schema maken waarin staat hoe dieren uit het Noordpoolgebied en van het Great Barrier Reef op verschillende manieren dezelfde overlevingsproblemen oplossen. Ze kunnen bijvoorbeeld een ijsbeer koppelen aan een haai (toppredatoren). Waar lijken ze op elkaar? Waar verschillen ze? Vergelijk de poolvos met de rifoctopus

(aanpasbare jagers). Kijk naar het kariboe en de dugong (grote herbivoren).

Leerlingen kunnen lichaamsovertrek, voortbeweging, dieet en omgevingsuitdagingen onderzoeken, zoals koud water versus tropisch water. Na het vergelijken kunnen ze bepalen welke aanpassingen uniek zijn en welke gedeeld worden. Deze oefening bevordert patroonherkenning, systeendenken en een dieper begrip van hoe klimaat en leefgebied evolutie vormgeven.

Verder ontdekken:

Breid de verkenning uit door andere ecosystemen over de hele wereld te onderzoeken. Een krachtige vergelijking is bijvoorbeeld tussen de Sahara en het Amazone-regenwoud. Deze ecosystemen vormen uitersten in de vochtcyclus van de aarde: de Sahara wordt gekenmerkt door extreme droogte en schaarse middelen, terwijl het regenwoud ongelooflijke biodiversiteit bevat dankzij constante regenval en een rijke plantengroei.

In de woestijn overleven dieren door energie en water te sparen — ze zijn vaak 's nachts actief, slaan vocht op of minimaliseren warmteopname. In het regenwoud draait overleven om concurrentie, camouflage en specialisatie, omdat er zoveel verschillende soorten samenleven. Door deze systemen te vergelijken, kunnen leerlingen zien hoe klimaat, neerslag en vegetatie niet alleen dierlijke aanpassingen bepalen, maar ook gedrag, voedselketens en voortplantingsstrategieën.

Natuurlijke Buren

Een Leerkrachtenhandleiding voor Ecosystemen

Bij Roylco vinden we dat wetenschapsonderwijs voor jonge kinderen speels, boeiend en inspirerend moet zijn. Kinderen zijn van nature nieuwsgierig naar hoe hun eigen lichaam werkt — en we willen die nieuwsgierigheid benutten om hen kennis te laten maken met de natuurwetenschappen en hen te helpen een blijvende waardering voor de natuur te ontwikkelen.

Om dit te ondersteunen, ontwikkelen we een serie röntgen- en afbeeldingskaarten die ecosystemen van over de hele wereld laten zien. Geen enkel ecosysteem bestaat op zichzelf, dus deze sets zijn bedoeld om samen te worden gebruikt, zodat leerlingen kunnen ontdekken hoe verschillende leefgebieden met elkaar verbonden zijn en samen het leven op aarde vormgeven.

Wat is een ecosysteem?

Een ecosysteem is een plaats waar levende wezens — zoals planten en dieren — en niet-levende elementen — zoals water, lucht, zonlicht en bodem — met elkaar samenwerken en van elkaar afhankelijk zijn. Elk onderdeel van een ecosysteem is belangrijk: wanneer één element verandert, kan dat invloed hebben op alles daaromheen.

Levende organismen kunnen zo klein zijn als een eencellige bacterie of zo groot als een grijze walvis. Daartussen vinden we insecten, schimmels, planten en dieren zoals zoogdieren, amfibieën, reptielen, ongewervelden, vissen en vogels.

Niet-levende onderdelen van een ecosysteem zijn onder andere zonlicht, water, lucht, gesteente en bodem — en ook het weer speelt een grote rol. Regen, sneeuw, wind, temperatuur en seizoenen bepalen hoe soorten kunnen overleven. Zaden en pollen reizen met de wind, stormen en branden kunnen landschappen veranderen, en elke seizoen brengt nieuwe uitdagingen en kansen met zich mee.

Waarom ecosystemen bestuderen?

Cognitieve en academische voordelen

- Wetenschappelijk inzicht opbouwen: Kinderen leren over kringlopen — zoals de waterkringloop, voedselketens en seizoenen — en hoe levende en niet-levende dingen samenwerken.
- Systeemdenken ontwikkelen: In plaats van losse feiten te zien, leren kinderen begrijpen hoe alles met elkaar verbonden is: planten hebben zon en water nodig; dieren hebben planten nodig; mensen hebben beide nodig.
- Nieuwsgierigheid stimuleren: “Wat zou er gebeuren als...?”-vragen versterken kritisch denken en probleemoplossende vaardigheden.

Milieubewustzijn

- Verantwoordelijkheid bevorderen: Inzicht in ecosystemen moedigt respect voor de natuur en milieubewust handelen aan.
- Menselijke invloed herkennen: Leerlingen ontdekken dat hun gedrag invloed heeft — door afval te recyclen, water te besparen en leefgebieden te beschermen.
- Lokaal verbinden met wereldwijd: Door het lokale ecosysteem te beschermen, dragen leerlingen bij aan een

Sociale en emotionele voordelen

- Empathie ontwikkelen: Kinderen leren hoe levende wezens van elkaar afhankelijk zijn en ontwikkelen zorg en respect voor dieren, planten en mensen.
- Welzijn vergroten: Contact met de natuur verhoogt de concentratie, vermindert stress en verbetert het humeur.
- Verwondering stimuleren: Ecosystemen ontdekken wekt verbeelding, creativiteit en ontdekkingsplezier op.

Vakoverstijgende voordelen

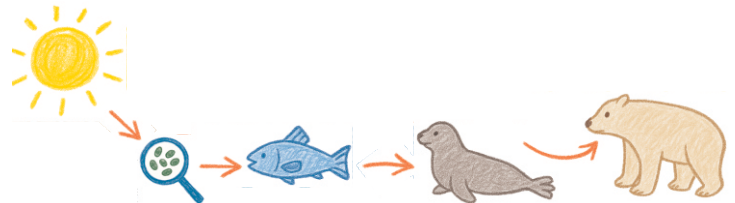
- Taalontwikkeling: Lezen en schrijven over ecosystemen verrijkt woordenschat en begrijpend lezen.
- Rekenvaardigheid: Patronen, groepen en hoeveelheden observeren versterkt het getalbegrip.
- Kunst & creativiteit: Het tekenen van dieren en maken van voedselketendiagrammen bevordert visueel leren en creatieve expressie.

Activiteiten voor in de klas

Ontdek ecosystemen met kinderen door middel van wetenschap, kunst en taal: Maak een voedselketenschema.

- Voorbeeld uit het Noordpoolgebied:

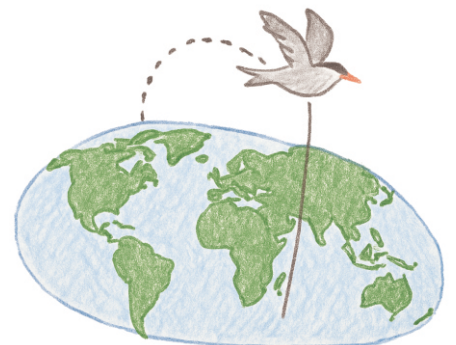
Zonlicht → plankton → vissen → zeehonden → ijsberen.

Toon wereldwijde verbondenheid.

- Bestudeer trekkende dieren zoals vogels, walvissen en monarchvlinders om te laten zien hoe ecosystemen samenhangen.

• Gebruik Roylco's röntgen- en afbeeldingskaarten. Laat leerlingen dieren koppelen aan hun röntgenbeeld, lichaamsstructuren vergelijken, soorten sorteren op eigenschappen en details overtrekken op een lichttafel.

- Schrijf dierenverhalen. Laat leerlingen verhalen maken waarin ze beschrijven waar het dier leeft, wat het eet en welke bedreigingen het tegenkomt.

